

MALİ ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	6
3. DIŞ TİCARET	8
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET	14
EKLER:.....	16

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Mali Cumhuriyeti
Nüfus	23,4 Milyon (2023 yılı tahmini)
Dil	Fransızca (resmi dil)
Din	%93,9 Müslüman, %3,1 Hıristiyan ve Animist, %3 Dinsiz
Başkent	Bamako
Yüzölçümü	1.240.190 Km ²
Arazi Kullanımı	Tarım Arazisi %34,1, Orman %10,2, Diğer % 55,7
Sınır Ülkeler	Cezayir 1359 km, Burkina Faso 1325 km, Fildişi Sahili 599 km, Gine 1062 km, Moritanya 226 km, Nijer 838 km, Senegal 489 km
Başlıca Şehirler	Bamako (1,9 Milyon), Sikasso (214 bin), Kayes (148 bin), Mopti (106 bin)
Para Birimi	CFA Franc (Batı Afrika Frangı)
Uluslararası Telefon kodu	+223
Etnik Yapı	Yaklaşık 25 tane etnik grup mevcut. En büyük etnik gruplar: Bambara, Soninke, Fulani, Songhai, Dogon

Kaynak: Economist Intelligence Unit(EIU), IMF, CIA factbook

Coğrafi Konum

Mali Cumhuriyeti, Orta Batı Afrika'da bulunan, denize kıyısı olmayan 1.240.000 km² büyüklüğünde bir ülkedir. Afrika'nın en büyük yedinci ülkesi olan Mali, Kuzeyde Cezayir, Doğuda Nijer, Güneyde Burkina Faso ve Fildişi Sahili, Güneybatıda Gine ve Batıda Senegal ve Moritanya ile sınır paylaşmaktadır. Afrika'nın en büyük 7. ülkesi, dünyanın ise 24. büyük ülkesidir. Ülkenin başkenti Bamako'dur.

Nijer ve Senegal nehirleri Mali'ye hayat veren nehirlerdir. Nijer Nehri 1.700 km, Senegal nehri ise 800 km Mali topraklarından akmaktadır. Bu nehirler ülkenin güney ve doğusundan geçmektedir. Ülkenin kuzey bölümü ise Sahara Çölü ile kaplıdır. Ülkede kuru ve yağışlı iklim dönemleri söz konusudur. Kurak dönemler Kasım ayından Mayıs ayına kadar sürmekte yağışlı dönem ise Haziran ayından Ekim ayına kadar devam etmektedir. Ekim ayının ortalarından Kasım ayının ortalarına kadar ise oldukça kuru ve soğuk bir dönem yaşanmaktadır. Sıcaklıklar ve yağışlar bölgelere göre değişmekte olup, Kuzeyde yer alan çöl bölgelerinde çok düşük olan yağışlar tropik Güney bölgelerinde 700 mm'yi geçmektedir. Ülkede gece ile gündüz arasında sıcaklık ve nem farklılıkları çok belirgindir. Senegal nehri deniz seviyesinden 23 metrelik yüksekliğiyle en düşük noktası olup, Hombori Tondo tepesi ise 1.155 m'lik yüksekliği ile ülkenin en yüksek noktasıdır.

Siyasi ve İdari Yapı

Mali Cumhuriyeti, geçmişte üç farklı Batı Afrika imparatorluğunun bir parçası olarak tarihte yer almıştır. Bu imparatorluklar Gana İmparatorluğu, Mali İmparatorluğu ve Songhay İmparatorluklarıdır. 19. yüzyılın sonuna doğru Mali, Fransız idaresi altına alınmış ancak, 1959 yılında Mali Federasyonu olarak bağımsızlığını kazanmıştır. Bir yıl sonra 22 Eylül 1960 tarihinde ise

bağımsız Mali devleti olmuştur. Mali bağımsızlığını ilan edinceye kadar Fransız Sudan'ı olarak bilinen bir sömürge ülkesi olarak kalmıştır.

Bağımsız yeni devlette uzun süre tek-partili dönem hüküm sürmüştü ve ülkede batı ile barışık sosyalizm hüküm sürmüştür. 1968 yılında darbe ile göreve gelen Albay Musa Traore, 1991 yılında gerçekleştirilen darbenin ardından görevi Amadou Toumani Touré'ye devretmiş ve bu yeni yönetimle birlikte yeni bir anayasa hazırlanmış ve Mali demokratik, çok-partili bir devlet olmuştur. 12 Ocak 1992'de halk oylaması ile yeni anayasaya kabul edilmiş ve Anayasaya göre Mali Cumhuriyeti üniter bir devlet olarak tanımlanmıştır. Milletvekilleri 5 yıllık dönem için seçilmektedir. Devlet başkanı halk oylaması ile seçilmekte ve başbakanı devlet başkanı atamaktadır.

Mali Cumhuriyeti idari olarak da Merkezi başkent Bamako bölgesi dışında 8 idari bölgeye ayrılmış olup bu bölgeler Gao, Kayes, Kidal, Koulikoro, Mopti, Segou, Sikasso, Tombouctou (Timbuktu) bölgeleridir.

Nüfus ve İstihdam

2023 IMF tahminlerine göre Mali'nin nüfusu 22,1 milyondur. Nüfusun %70'inden fazlası Nijer ve Senegal nehirlerine yakın verimli alanlarda yerleşiktir. Nüfusun %47,8'i 0-14 yaş grubunda %49,2'si 15-64 yaş grubunda, %3'ü ise 65 yaş ve üzeri grubunda yer almaktadır. Nüfusun %64'ü kırsal kesimde, %36'sı ise kentlerde yaşamaktadır. Ortalama yaşam süresi dünya ortalamasının çok altında olup, 53,06 yıldır. Bu yaş kadınlarda 54,73 yıl iken erkeklerde 51,43 yıldır.

Ülke nüfusunun büyük bir çoğunluğunun yaşadığı Güney bölgelerinde nüfus, özellikle Nijer ve Senegal nehirleri civarında yoğunluk kazanmıştır.

Mali'de yıllar itibariyle GSYİH'nın %7,5- %10'u sağlık harcamalarına ayrılmakta olup, sağlık altyapısı ve sağlık personeli açısından büyük yetersizlik söz konusudur.

Eğitim harcamaları ise yıllar itibariyle değişmekle beraber GSYİH'nın %5'i civarındadır. Ülkede okur yazar oranı nüfusun %31'i olup, bu oran erkeklerde %43, kadınlarda %20'dir. Ülkede tahsil görenlerin ortalama okuma yılı 8 yıl olup, bu oran erkeklerde 9 yıl iken kadınlarda 7 yıldır.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Mali, madencilik sektörü açısından oldukça verimli bir ülkedir. Ülkede çıkarılan madenler içerisinde altın en önemli yeri tutmaktadır. Mali altın üretimi açısından Afrika'nın ilk üç ülkesi arasında yer almaktadır. Mali'nin altın üretimi yıllık 50-60 ton civarındadır. Ülkedeki en önemli altın yatakları Sadiola, Syama, Morila, Yatela ve Kayes bölgelerinde bulunmaktadır. Ülkede keşfedilmiş fakat henüz çıkarılmayan altın yatakları da söz konusudur. Altının tek başına Mali GSYİH'sına katkısı %10 civarındadır. Yeni bulunan altın yatakları ile Mali'nin üretiminin daha da artış göstermesi beklenmektedir. Diğer çıkarılan önemli madenler ise fosfat, kaolin, tuz, kireçtaşı ve uranyumdur. Mali'de henüz çıkarılmayan fakat önemli miktarlarda varlığı tesbit edilen madenler ise boksit, demir, manganez, kalay ve bakırdır. Altın Mali'de madencilik sektöründe elde edilen değerlerin yaklaşık %80'ine sahiptir.

Mali'de elektrik enerjisi üretimini kendi iç kaynakları ile karşılamakta olup, üretimi 2,2 milyar Kws'ın üzerindedir. Elektrik enerjisi üretiminin %67,8'i petrol ve doğalgaz santrallerinden, %31,2'si de hidroelektrik santrallerinden sağlanmaktadır. Ülkede petrol ve doğalgaz üretimi ise bulunmamaktadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	19,78	19,17	21,31	23,07	24,62	26,18	27,66	29,22
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar -%)	3,1	3,7	4,5	4,8	5,3	5,1	5	5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	903	847	913	957	990	1 019	1 044	1 068
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	3,8	9,7	5	2,8	2	2	2	2
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-7,5	-6,9	-6,5	-5,7	-4,8	-4,1	-3,6	-3,7
Nüfus (milyon)	21,92	22,62	23,35	24,1	24,88	25,68	26,51	27,36
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	50,4	51,7	51,8	52,6	52,9	52,7	52,7	52,6

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Mali, ekonomisinin şeffaflığıyla ön plana çıkmaktadır. Ülkede 1992 yılından itibaren çok çeşitli ekonomik programlar uygulamaktadır. Uygulanan bu programlar ile ekonominin liberalizasyonunda önemli ilerlemeler sağlanmış, makroekonomik dengesizlikler azaltılmış ve sürdürülebilir ekonomik gelişmenin sağlanması için gerekli koşulların oluşturulmasına çalışılmıştır. Ekonomik gelişme açısından belirli bir ivme yakalamış olmakla birlikte Mali, halen dünyanın en geri kalmış ve fakir ülkelerinden birisidir. Ülkede 2020 yılında 17,5 milyar dolar olan GSYİH'nın, 2022 yılında 19,2 milyar dolar olarak gerçekleştiği, 2023 yılında ise 21,3 milyar dolara yükseleceği tahmin edilmekte olup, GSYİH'nin artırılmasına çalışılmaktadır. Kişi başına düşen GSYİH ise oldukça düşük olup 900 dolar civarındadır. Kişi başına düşen GSYİH açısından dünyanın en fakir 10 ülkesi arasında yer alan Mali, ekonomik açıdan başta yoksulluk olmak üzere işsizlik ve yetersiz altyapısı ile ön plana çıkmaktadır.

Kamu finansmanı açısından son yıllarda bütçe gelirlerinde görülen olumlu gelişmeler ve bütçe harcamalarının daha iyi kontrol edilmeye başlanması ile sağlanmış olan bütçe disiplini açıkların kapatılmasında önemli katkılar sağlamıştır.

Mali birçok uluslararası kuruluştan yardım almakta ve gerek Dünya Bankası ve gerekse Uluslararası Para Fonu ile iyi ilişkiler içerisinde bulunmaktadır. Yoksulluğun azaltılması kapsamında Dünya Bankası Mali'de başlıca eğitim, sağlık, kentsel gelişimin sağlanması, elektrik üretimi ve su kaynaklarının geliştirilmesi konularında olmak üzere birçok konuda Mali'deki projeleri finanse etmektedir. Ülkede görülen olumlu performans nedeniyle Mali,

Dünya Bankası ve IMF tarafından fakir ve çok geri kalmış ülkeler içerisinde destek sağlanması gereken en iyi ülkeler arasında yer almıştır.

Sekiz ayrı bölgeden oluşan Mali'nin kuzeydeki sınırları Sahra Çölü'nün tam ortasına ulaşmaktadır. Ülkenin ekonomisinde özellikle tarım ve balıkçılık önemli rol oynamakta sanayi ise çok geri düzeydedir. Mali'nin ekonomisinde madencilik özel bir yeri vardır. Mali'nin geleceğinin özellikle madencilik ile tarım, hayvancılık ve su ürünleri üretimine dayalı olarak şekillenmesi beklenmektedir.

Mali ekonomisinde ülkede üretilen pamuk ve altın ile ithal edilen petrolün önemli yeri bulunmaktadır. Bu üç ürünün dünya fiyatlarındaki dalgalanmalar ülke ekonomisi üzerinde önemli tesirleri bulunmakta, pamuk ve altın fiyatlarındaki artışlar ekonomi üzerinde olumlu tesirlerde bulunurken petrol fiyatlarındaki artışlar ekonomiyi olumsuz etkilemektedir.

Mali ekonomisi bölgesel ve uluslararası ekonomik krizlere aşırı duyarlı olup, komşu ve bölge ülkelerindeki ekonomik ve politik riskler Mali üzerinde etkileyici olabilmektedir. Son yıllarda özellikle Fildişi Sahilinde meydana gelen gelişmeler Mali ekonomisi üzerinde de olumsuz etkilerde bulunmuştur.

Mali'de 1982 yılından itibaren uygulanan istikrar tedbirlerinin ana amacı bütçe açıklarının giderilmesi, kamu işletmelerinin verimli çalışmalarının sağlanması ve kamunun reorganizasyonunun sağlanmasıdır.

1992 yılında demokratik Anayasanın yürürlüğe girmesinden itibaren Dünya Bankası ve IMF'nin de destekleriyle Mali ticaretini liberal hale, ekonomisini de yabancı yatırımcılara da açık hale getirmiştir.

Hükümetlerin ekonomideki ana hedefleri başta altyapının inşa edilmesi olmak üzere ekonominin büyük ölçüde tarıma ve altın madenine bağımlılık yanında sanayinin geliştirilerek yeni sektörlerin de ekonomiye katkılarının artırılmasıdır.

Dünya Bankası ve IMF'nin destekleriyle gerçekleştirilen ekonomik reformlar sayesinde Mali'de ekonomik liberalizasyon ve özel sektörün de serbestçe faaliyette bulunabilmeleri açısından önemli gelişmeler sağlanmıştır. Uygulanan ekonomik reformlar sayesinde devlete ait birçok işletmenin özelleştirilmesi de sağlanmış ve bu kapsamda telekomünikasyon şirketi, bazı yağ fabrikaları ve pamuk işletmelerinin özelleştirilmesi tamamlanmıştır.

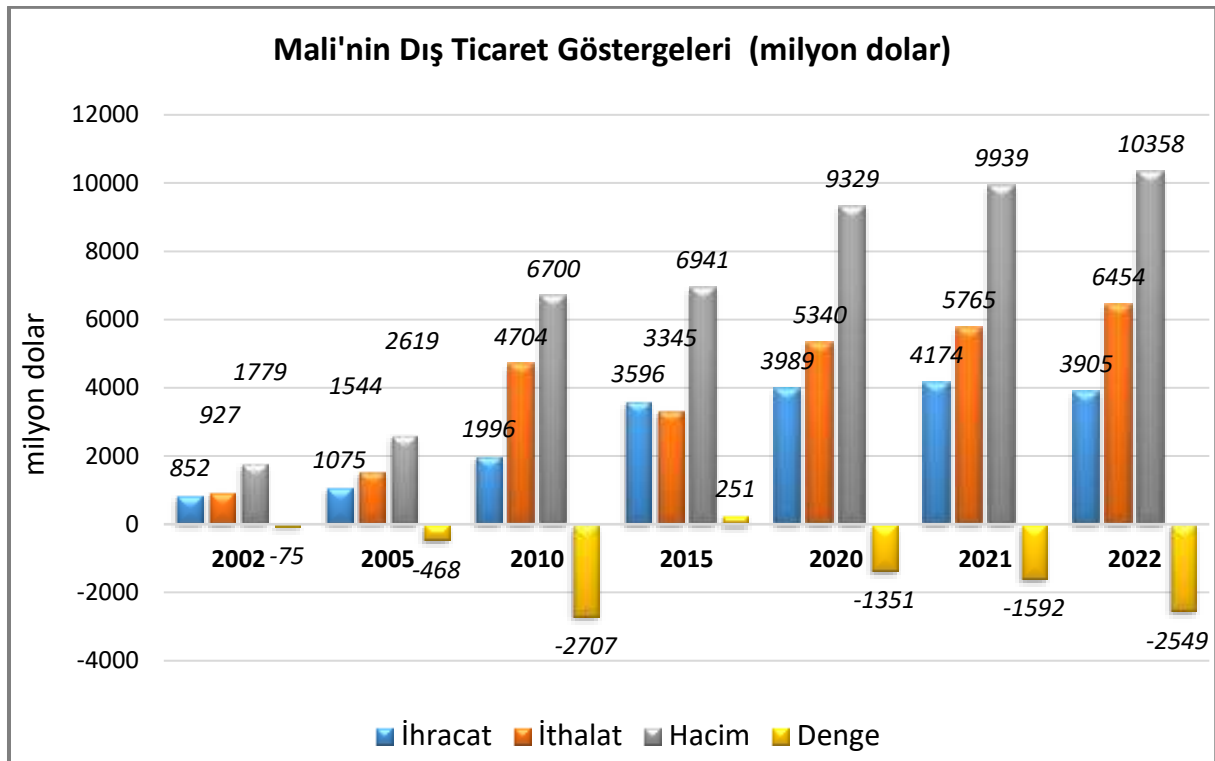
Dünyanın en fakir on ülkesinden birisi olan Mali dünyada birçok uluslararası kuruluşan ve ülkeden yardım almaktadır. 1991 yılından önce Rusya ve Çin gibi ülkelerle ve özellikle Varşova paktından çeşitli yardımlar alan Mali, yönetim değişikliğinden sonra Dünya Bankası, IMF, Arap Kalkınma Bankası, Afrika Kalkınma Bankası, Avrupa Birliği, ABD ve Japonya gibi ülkelerden ve Arap ülkelerinin çeşitli fonlarından önemli yardım ve destekler almaya başlamış olup, bu destekler halen devam etmektedir.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Mali, dış ticaret hacmi oldukça dıŐük olan ve 2013 yılına kadar önemli dış ticaret ağıı veren tipik bir Afrika ülkesi görünümünde iken bu yıldan sonra dış ticareti bazı yıllar fazla vermeye başlamış, ancak bazı yıllarda yine önemli açıklar söz konusu olmuştur. Uluslararası Ticaret Merkezinin verilerine göre 2021 yılında Mali'nin ihracatı 4,2 milyar dolar, ithalatı ise 5,8 milyar dolar olarak gerçekteŐmiŐ, dış ticareti 1,6 milyar dolar açık vermiştir. 2022 yılı verileri henüz kesinleŐmemiŐ olup yansıma verilerdir.

Ülkenin Dış Ticareti

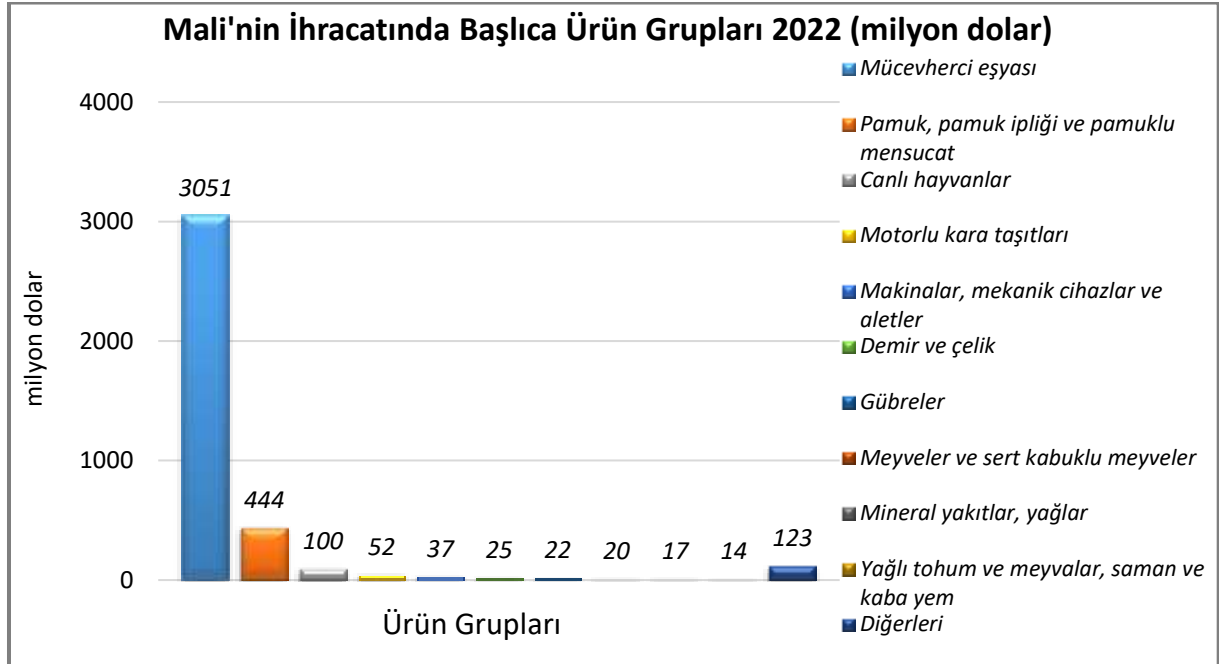

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

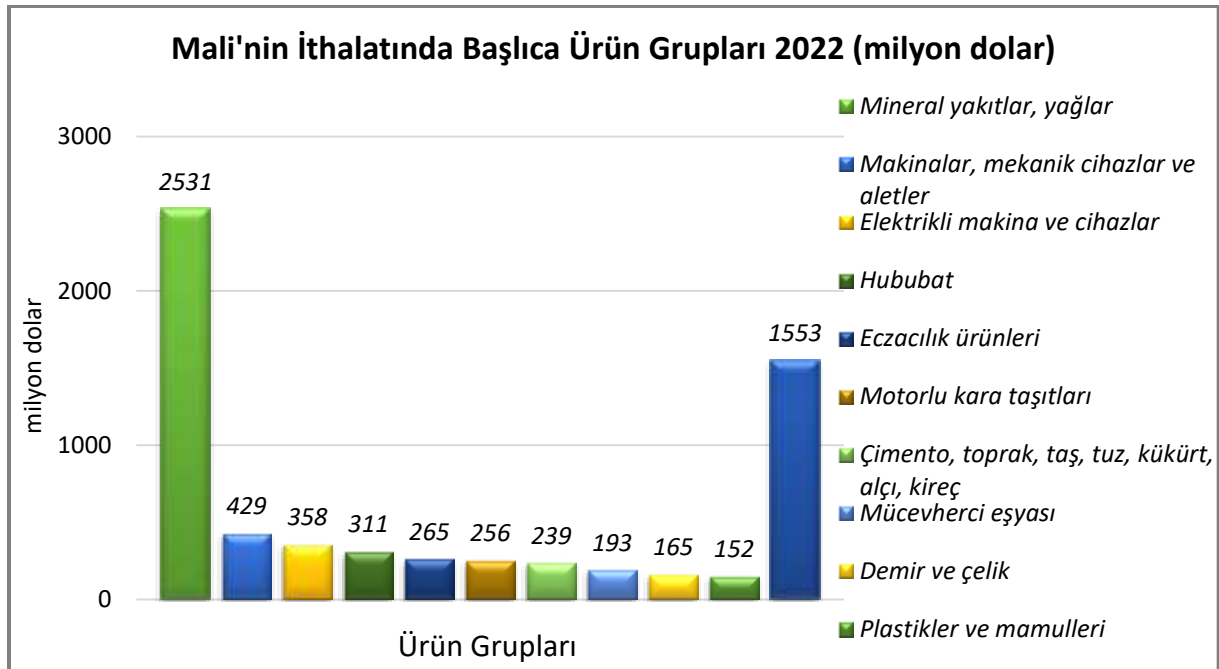
İhracat

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

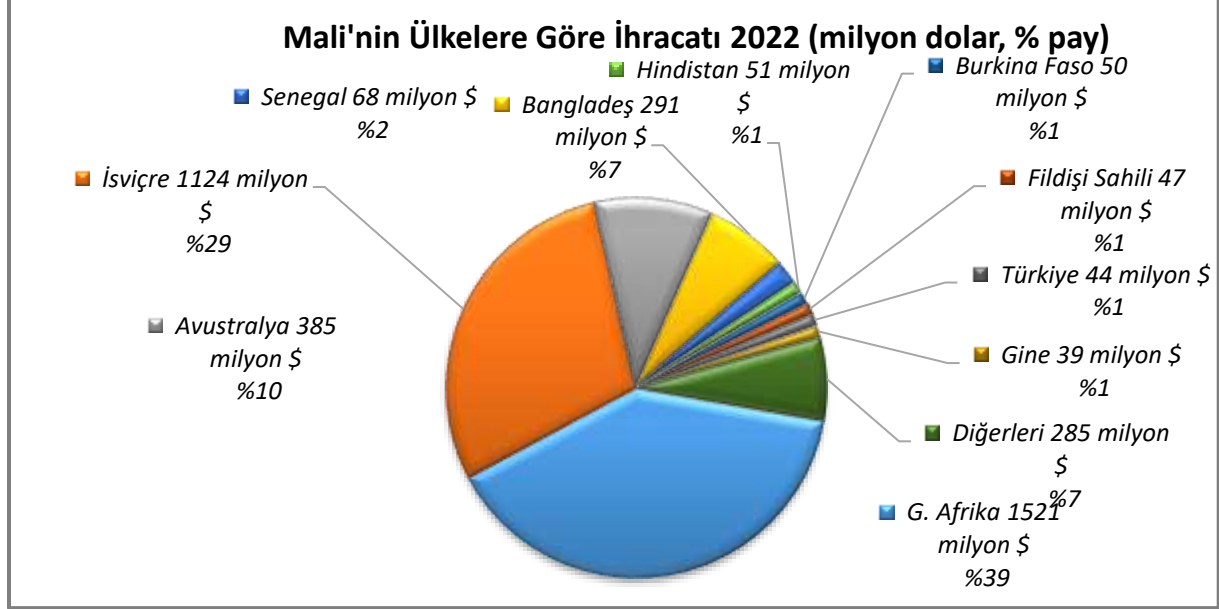

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

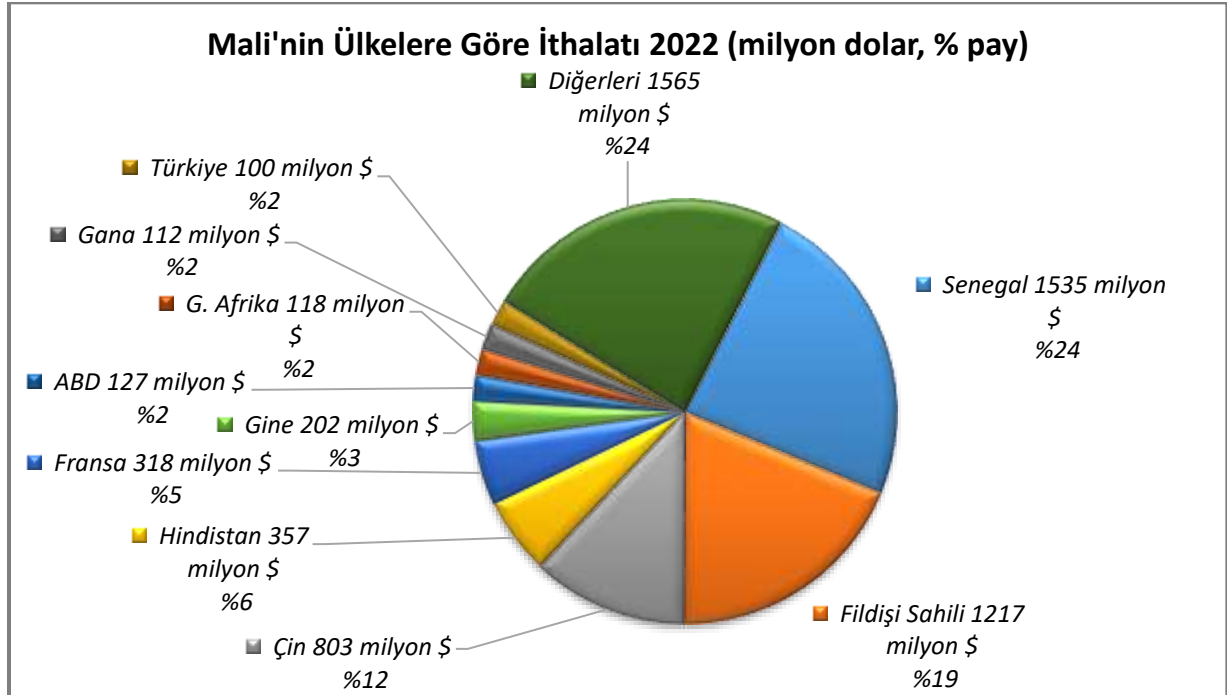
İhracat

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Mali'de yabancı yatırımlar genel olarak destek görmektedir. Ülkede yabancı ve yerli yatırımlara eşit muamele söz konusudur. IMF ve Dünya Bankası ile yapılan anlaşmalar gereği 1992 yılından beri Mali'de yabancı yatırımlar desteklenmektedir. Ülkede yoksulluğın azaltılması ve ülkenin gelişimi için özel sektör yatırımlarının ve bu arada yabancı yatırımların desteklenmesi stratejisi benimsenmiştir. Ülkede ticari engellerin azaltılması, harmonize bir para politikasının izlenmesi ve ortak bir pazarın oluşturulması amacıyla IMF ve Dünya Bankasının da girişimleriyle Mali batı Afrika Ülkeleri Ekonomik ve Parasal Birliğine (WAEMU) ve ECOWAS'a üye olmuştur.

Mali'de hükümetler özellikle son yıllarda doğrudan yabancı yatırımları ve ihracata yönelik yerli ve yabancı yatırımları özendirici bir çok kararlar almıştır. Yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit uygulamalara tabi olup, bu konuda ayırım gözetilmemektedir. Ülkede 2005 yılında yürürlüğe giren yatırım düzenlemeleri ile yatırımların büyüklükleri, yatırımlarda yerli hammadde kullanımı, yatırımlarca yaratılması istenen istihdam düzeyleri ile ilgili kriterler belirlenmiştir. Yatırımlar konusunda alınan kararlar ve düzenlemeler sayesinde Mali Dünya Bankasının iş yapma raporuna göre dünya ülkeleri arasında bulunduğu yerden daha üst basamaklara çıkmaya başlamıştır.

Mali yatırım kanununa göre eğer yatırım ihracata yönelik bir yatırım ise yabancı firmalar da yerli firmalara tanınan desteklerin aynısından istifade edebilmektedirler. İhracata yönelik her türlü yabancı yatırım lisanslama, alım satım, gümrük vergisi ve diğer yurt içi vergiler, uygulanan ihracat ve ithalat politikaları açısından benzer uygulamalara tabidirler.

Mali'de yabancı yatırımcılar işletmenin %100'üne sahip olabilmektedirler. Yabancı yatırımcılar özelleştirme kapsamındaki devlet işletmelerini veya Mali'li özel sektöre ait işletmeleri satın alabilmekte, Mali'lilerle ortaklıklar da kurabilmektedirler. Yabancı yatırımcılar sermayelerini ve elde ettikleri karları serbestçe yurt dışına çıkarabilmektedirler.

Mali'de yabancı yatırımların kamulaştırılması sık karşılaşılan bir uygulama değildir. Bugüne kadar zorunlu hallerde kamulaştırmaya başvurulmuş ve bu kamulaştırmalar da son derece şeffaf ve uluslararası kanunlara uygun bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Kamulaştırma bedeli de yatırımın pazar değeri üzerinden alacaklılarına ödenmektedir.

Mali kanunları bu ülkede yatırım yapmış firmaların elde ettikleri karları yeniden bu ülkede yatırım için kullanmalarını önemli ölçüde teşvik etmektedir. Mali yatırım kanunu firmaların yerel hammadde kullanmaları durumunda vergi muafiyeti getirmekte, hammaddesinin en az %65'ini yerli kaynaklardan kullanan firmalara muafiyet uygulanmaktadır. Gelirlerinin en az %5'ini araştırma ve geliştirmeye ayıran firmalara çalıştırdıkları Mali'li elemanların gelir vergilerinde önemli indirimlere gidilmektedir. Yabancılarla Mali'lilerin kuracakları ortaklıklarda Mali'lilerin ne kadar paya sahip olacaklarına dair bir belirleme bulunmamaktadır. Özel sektörle kurulacak ortaklıklarda devletin payı %35'in altında ise şirkete özel sektör firması olarak muamele edilmektedir.

Mali'de yatırımların önemli bir kısmı başkent Bamako civarında bulunmakta olup, yatırım kanunu özellikle başkent dışındaki yatırımları teşvik edici özelliktedir. Teşvikler başlıca 5-8 yıl gelir vergisi muafiyeti, ucuz enerji temini ile su, elektrik ve haberleşme hatlarının tesisi için çeşitli destekleri kapsamaktadır. Yabancı firmalar üretimlerinin en az %80'ini ihraç etmeleri durumunda 30 yıllık süre için tüm vergilerden muaf tutulmaktadır.

Mali'de devlet petrol, yurt içinde üretilen pamuk ve pirinçte fiyat kontrolü yapmakta, bunların dışında kalan ürünlerin fiyatları rekabete dayalı olarak tamamen serbest piyasa koşullarında oluşmaktadır.

Mali'de bazı sektörler için özel teşvikler de uygulanabilmektedir. Mali'de özel desteğe tabi olan başlıca sektörler:

- Tarıma dayalı sanayiler
- Su ürünleri üretimi
- Hayvancılık
- Ormancılık
- Madencilik ve metalürji
- Turizm ve otelcilik
- Haberleşme
- Konut inşası
- Ulaştırma
- İnsan ve hayvan sağlığına yönelik yatırımlar
- Mesleki ve teknik eğitime yönelik yatırımlar
- Kültürel gelişime yönelik yatırımlardır.

Mali'de özelleştirme programları devam etmekte olup, özelleştirme kapsamındaki işletmeler yabancılar için de ilgi çekmekte ve özelleştirilen bu işletmeler için de özel bazı teşvikler uygulanmaktadır.

Mali'de 1980 yılı baz alındığında 2020 yılında doğrudan yabancı yatırım stoğu 6 milyar doların üzerine çıkmıştır. Mali'de Güney Afrika, Avustralya ve Kanadalı firmalar özellikle madencilik sektörüne yatırım yapmakta, Çin, Fransız ve Alman firmaları ise başta gıda ve tekstil olmak üzere imalat sanayine yatırım yapmaktadır.

Mali'de Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2021	2022*	2023*	2024*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	639,90	221,00	295,00	367,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	3,34	1,20	1,40	1,60
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	5 626,10	5 847,00	6 142,00	6 509,00
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-55,90	-23,00	-23,00	-23,00
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	123,10	146,10	169,10	192,10

(*) Tahmini Veriler

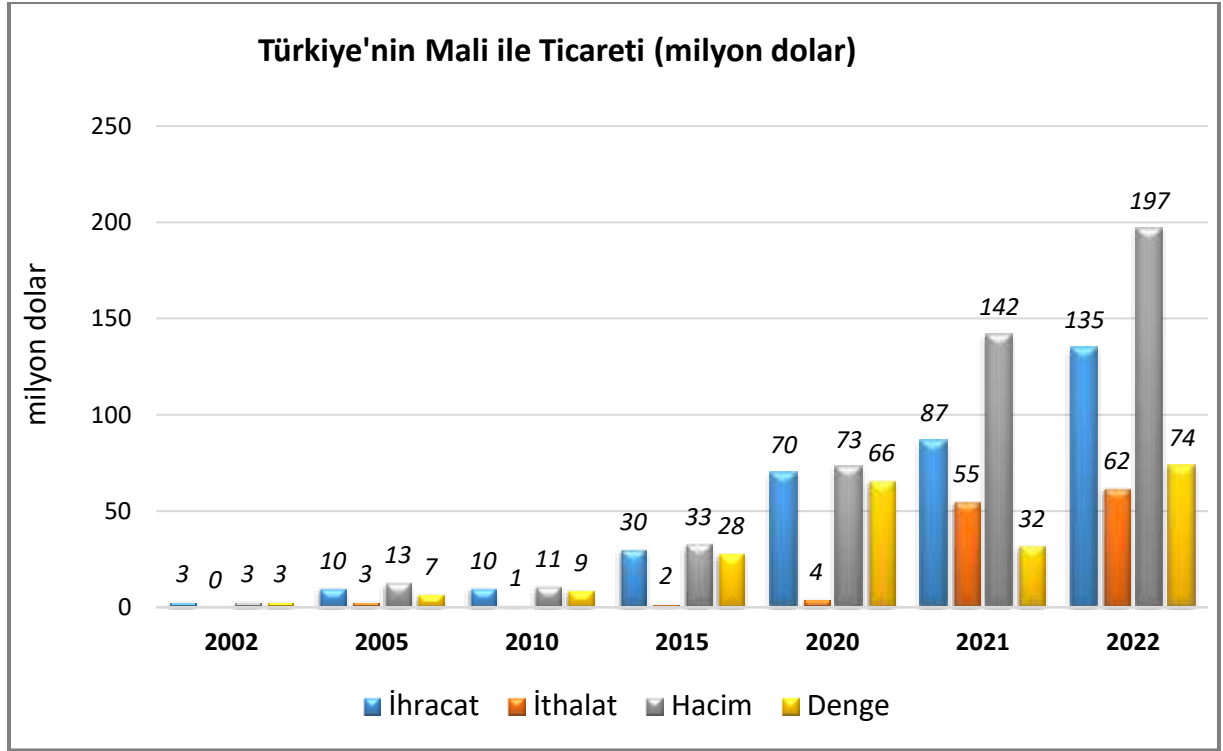
Kaynak: EIU

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

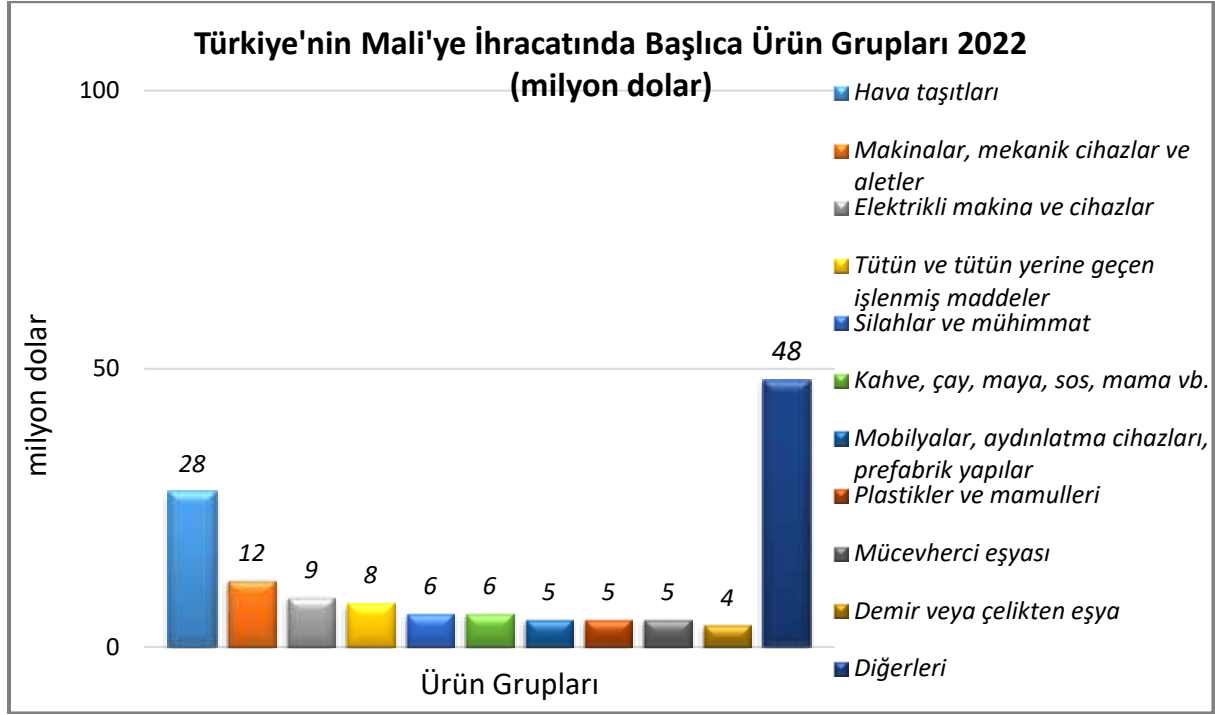
Ülkemizle Mali arasındaki dış ticaret oldukça düşük düzeylerde gerçekleşmektedir. Mali ile dış ticaretimiz ülkemiz lehine fazlalık vermekte olup, dış ticaret hacmimiz 2022 yılında ihracatımız 135 milyar dolarla ithalatımız ise 62 milyar dolarla maksimum düzeylere ulaşmış, 2021 yılı dış ticaret hacmimiz ise 197 milyar dolara ulaşmıştır. 2021 yılında ikili dış ticaretimiz ülkemiz lehine 74 milyon dolar fazla vermiştir.

Türkiye-Mali Dış Ticareti

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

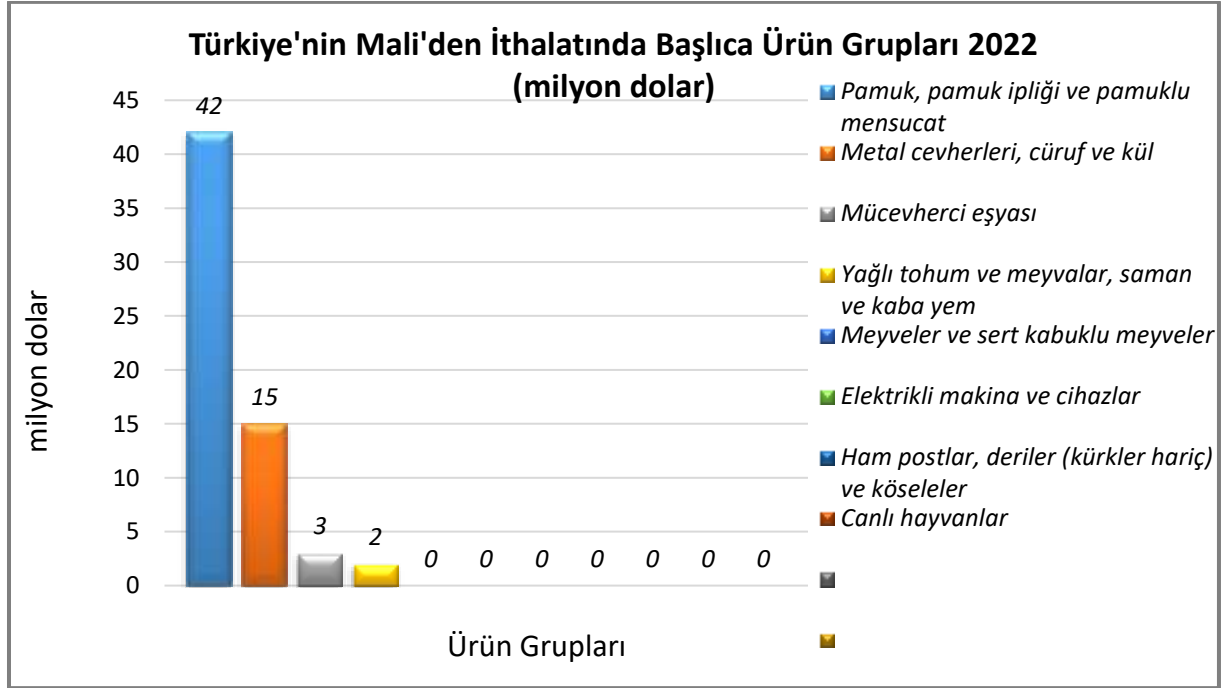
Türkiye'nin Mali'ye İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Mali'den İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Mali'nin İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			3 989 356	4 173 796	3 904 608	100	-6,4
1.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	3 287 657	3 368 386	3 051 024	78,1	-9,4
2.	5203	Pamuk (karde edilmiş veya penyelenmiş)	253 745	0	441 355	11,3	100
3.	102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	86 155	150 065	58 811	1,5	-60,8
4.	104	Canlı koyun ve keçiler	49 586	99 529	40 050	1	-59,8
5.	8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	6 403	3 875	24 147	0,6	523,1
6.	3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	24 893	22 295	17 621	0,5	-21
7.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	18 755	25 794	17 289	0,4	-33
8.	8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	16 193	9 551	13 823	0,4	44,7
9.	8710	Tanklar ve diğer zırhlı savaş taşıtları (motorlu) (silahla donatılmış olsun olmasın) ve bunların aksam ve parçaları	0	1 180	13 653	0,3	1057
10.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	7 491	21 703	11 535	0,3	-46,9
11.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	19 726	23 290	11 117	0,3	-52,3
12.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	9 579	5 991	10 834	0,3	80,8
13.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	404	14 864	9 011	0,2	-39,4
14.	7214	İnşaat demiri	5 060	5 543	8 107	0,2	46,3
15.	801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	5 127	8 879	7 817	0,2	-12

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verileridir.

EK-2: Mali'nin İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			5 339 900	5 765 412	6 453 532	100	11,9
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 219 385	1 226 132	2 506 291	38,8	104,4
2.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	212 950	265 008	251 030	3,9	-5,3
3.	2523	Çimento	224 087	213 156	210 087	3,3	-1,4
4.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	3 870	1 618	190 458	3	11671,2
5.	1006	Pirinç	79 331	144 076	175 717	2,7	22
6.	1001	Buğday ve mahlut	121 553	155 277	134 931	2,1	-13,1
7.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	66 057	58 995	93 056	1,4	57,7
8.	8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	66 957	72 402	74 770	1,2	3,3
9.	8703	Otomobiller	95 897	139 196	74 496	1,2	-46,5
10.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	61 441	76 993	70 721	1,1	-8,1
11.	7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	35 343	86 291	65 953	1	-23,6
12.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	97 228	101 436	64 868	1	-36,1
13.	6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	65 232	77 828	57 930	0,9	-25,6
14.	7326	Demir veya çelikten eşya	34 573	40 809	56 684	0,9	38,9
15.	8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	62 792	54 619	53 605	0,8	-1,9

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

EK-3: Mali'nin Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		3 989 356	4 173 796	3 904 608	100	-6,4
1.	G. Afrika	1 448 319	1 608 012	1 521 158	39	-5,4
2.	İsviçre	1 486 320	1 420 742	1 124 408	28,8	-20,9
3.	Avustralya	350 562	344 823	384 758	9,9	11,6
4.	Bangladeş	123 683	64 628	290 524	7,4	349,5
5.	Senegal	92 368	134 798	67 740	1,7	-49,7
6.	Hindistan	35 529	22 998	51 091	1,3	122,2
7.	Burkina Faso	62 251	62 897	49 879	1,3	-20,7
8.	Fildişi Sahili	69 252	116 171	47 068	1,2	-59,5
9.	Türkiye	1 916	37 656	44 116	1,1	17,2
10.	Gine	23 830	31 293	39 356	1	25,8
11.	Vietnam	23 022	22 711	34 097	0,9	50,1
12.	İspanya	3 261	4 920	32 355	0,8	557,6
13.	Lüksemburg	1 281	2 752	23 255	0,6	745
14.	Malezya	46 926	37 771	23 173	0,6	-38,6
15.	BAE	5 265	8 485	21 910	0,6	158,2

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

EK-4: Mali'nin Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% , 2022)	Değişim (% , 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		5 339 900	5 765 412	6 453 532	100	11,9
1.	Senegal	1 038 866	1 022 711	1 535 291	23,8	50,1
2.	Fildişi Sahili	964 674	653 724	1 216 973	18,9	86,2
3.	Çin	852 829	1 086 735	802 901	12,4	-26,1
4.	Hindistan	196 500	315 567	357 040	5,5	13,1
5.	Fransa	380 045	459 840	317 919	4,9	-30,9
6.	Gine	11 171	12 692	201 843	3,1	1490,3
7.	ABD	175 465	186 527	126 687	2	-32,1
8.	G. Afrika	123 769	118 934	118 364	1,8	-0,5
9.	Gana	84 915	103 220	111 610	1,7	8,1
10.	Türkiye	87 747	75 238	99 839	1,5	32,7
11.	Burkina Faso	31 086	61 489	97 741	1,5	59
12.	Nijer	103 292	108 614	93 334	1,4	-14,1
13.	Japonya	93 281	114 870	90 278	1,4	-21,4
14.	Almanya	118 585	145 562	86 497	1,3	-40,6
15.	Benin	49 632	37 222	85 550	1,3	129,8

Kaynak ITC, Trademap, 06/11/2023 tarihli yansıma verilerdir.

Ek-5: Türkiye'nin Mali'ye İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			69 552	86 865	135 190	100	55,6
1.	2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	0	0	6 494	4,8	0
2.	9306	Bomba, torpido, mayın, güdümlü mermiler vb harp mühimmatı vb aksam ve parçaları; fişekler, mermi ve diğer mühimmat	6 722	3 844	5 585	4,1	45,3
3.	7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	0	37	4 350	3,2	11656,8
4.	8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	310	1 465	3 817	2,8	160,5
5.	2106	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları	2 554	4 742	3 148	2,3	-33,6
6.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1 576	3 576	2 833	2,1	-20,8
7.	7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	5 684	4 680	2 802	2,1	-40,1
8.	6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	673	2 121	2 668	2	25,8
9.	5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	1 200	1 867	2 356	1,7	26,2
10.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	992	1 881	2 349	1,7	24,9
11.	1902	Makarnalar ve kuskus	117	2 550	2 281	1,7	-10,5
12.	2102	Maya	1 425	1 560	2 145	1,6	37,5
13.	7326	Demir veya çelikten eşya	281	1 430	1 634	1,2	14,3
14.	3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	1 740	2 216	1 566	1,2	-29,3
15.	8502	Jeneratörler	1 004	5 308	1 553	1,1	-70,7

Kaynak: Trademap(Türkiye verileri)

Ek-6: Türkiye'nin Mali'den İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			3 807	54 809	61 648	100	12,5
1.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	1 095	22 148	41 235	66,9	86,2
2.	2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	2 208	22 072	15 046	24,4	-31,8
3.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	281	8 264	2 923	4,7	-64,6
4.	1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	0	1 878	1 629	2,6	-13,3
5.	5202	Pamuk döküntüleri	91	229	458	0,7	100
6.	801	Hindistan cevizi, brezilya ve kaju cevizi (taze/kurutulmuş)	0	0	319	0,5	0
7.	4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	0	0	10	0	0
8.	8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	0	0	9	0	0
9.	106	Canlı diğer hayvanlar	6	14	8	0	-42,9
10.	8518	Mikrofonlar ve mesnetleri, hoparlör, kulaklık, mikrofon-kulaklık setleri, ses frekansı yükseltici setleri, amplikatörler	0	0	5	0	0
11.	8543	Kendine has fonksiyonlu diğer elektrikli makina ve cihazlar	0	0	2	0	0
12.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	0	8		0	-87,5

Kaynak: Trademap (Türkiye verileri)